

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Buła (sprawozdawca)
Sędziowie:	SSO Katarzyna Biernat-Jarek SSO Krzysztof Lisek

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2017 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W.

przy uczestnictwie: G. Ś.

o wpis w księdze wieczystej

na skutek apelacji uczestniczki od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie z dnia 12 listopada 2014 roku sygnatura akt DzKw KR1P 40551/12

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, iż na podstawie zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 13 lipca 2012 roku numer (...) wpisać w dziale IV księgi wieczystej nr (...) zmniejszenie kwoty hipoteki wpisanej pod numerem 3 na rzecz Skarbu Państwa-Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z kwoty 8379,84 zł na kwotę 7521,51 zł, a wykonanie powyższego wpisu nakazać Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Podgórze w Krakowie Wydziałowi IV Ksiąg Wieczystych;
- stwierdzić, iż wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania odwoławczego i kasacyjnego związane ze swoim udziałem w tych postępowaniach.

SSO Katarzyna Biernat-Jarek SSO Grzegorz Buła SSO Krzysztof Lisek

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 25 sierpnia 2017 roku

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie w sprawie z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w K. przy uczestnictwie G. Ś. o wpis w księdze wieczystej, po rozpoznaniu skargi na orzeczenie referendarza sądowego, oddalił wniosek. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, iż wnioskodawca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w W. Oddział w K. złożył wniosek o dokonanie wpisu w dziale IV księgi wieczystej numer (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, w przedmiocie zmniejszenia ujawnionej kwoty hipoteki przymusowej wpisanej na podstawie tytułu wykonawczego z dnia 23 grudnia 2011r. z kwoty 8.379,84zł na kwotę 7.521,51zł. Jako podstawę dokonania wpisu

dołączono zgodę Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. na zmniejszenie hipoteki przymusowej. Pismem złożonym w dniu 6 maja 2014r. uczestniczka G. Ś. wniosła o wykreślenie wszystkich wpisów dokonanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Uczestniczka przedłożyła oryginał zaświadczenia z dnia 25 kwietnia 2014 r. wydany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w którym stwierdzono, że należności objęte tytułem wykonawczym H- (...) z dnia 23 grudnia 2011 r. wygasły zgodnie z decyzją z dnia 18 marca 2014r. Pismem z dnia 21 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych cofnął wniosek wieczystoksięgowy dotyczący zmniejszenia hipoteki przymusowej. Postanowieniem z dnia 28 maja 2014 r. referendarz sądowy umorzył postępowanie z uwagi na cofnięcie wniosku przez wnioskodawcę. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że nie zachodziły przeszkody do cofnięcia wniosku określone w art. 626⁵ k.p.c. Na orzeczenie referendarza skargę złożyła uczestniczka G. Ś.. Skarżąca podniosła, że nie wyraża zgody na umorzenie postępowania, gdyż cofnięcie wniosku przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych spowoduje, że pozostanie z wpisem długu, którego już nie ma. W 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych ograniczył dług z kwoty 8.379,84 zł do kwoty 7.521,51 zł, a następnie w dniu 18 marca 2014 roku wydał decyzję o umorzeniu wszystkich pozostałych należności. Decyzja z 18 marca 2014 roku nie obejmowała kwot, które zostały ograniczone wnioskiem o zmniejszenie hipoteki przymusowej. W ocenie skarżącej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych cofnął wniosek kierując się przekonaniem, że w wydanym zaświadczeniu z dnia 25 kwietnia 2014 roku zawarte są kwoty, które wcześniej zostały ograniczone (wnioskiem o zmniejszenie hipoteki przymusowej), jednak przekonanie to było błędne, gdyż decyzja z dnia 18 marca 2014 roku nie obejmowała tych kwot. W ocenie skarżącej cofnięcie wniosku narusza prawa skarżącej, gdyż pozostawia skarżącą z długiem, którego nie może wykreślić. Tak więc oświadczenie o cofnięciu niniejszego wniosku narusza prawo, pozostaje w sprzeczności z prawem, z zasadami współzycia społecznego i miało na celu obejście prawa. Skarżąca wskazała ponadto, że pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych poinformował ją, że nie otrzyma już innego zaświadczenia, gdyż Zakład jako wierzyciel spełnił wymogi określone w art. 100 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o księgach wieczystych i hipotece. W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie w całości postanowienia, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Podniosła, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania. Do skargi załączono zaświadczenie z dnia 25 kwietnia 2014 r., w którym powołano się na decyzję dnia 18 marca 2014 roku oraz pismo z dnia 22 maja 2014 r. informujące o wydanym zaświadczeniu oraz wycofaniu wniosku.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 398²² § 2 i 3 k.p.c. w razie wniesienia skargi orzeczenie referendarza sądowego traci moc, a sąd rozpoznaje sprawę jako sąd pierwszej instancji. Zgodnie z art. 512 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym, po rozpoczęciu posiedzenia albo po złożeniu przez któregokolwiek z uczestników oświadczenia na piśmie, cofnięcie wniosku jest skuteczne tylko wtedy, gdy inni uczestnicy nie sprzeciwili się w terminie wyznaczonym. Złożenie przez uczestniczkę G. Ś. pisma w dniu 6 maja 2014 r. należy uznać za złożenie oświadczenia na piśmie w rozumieniu art. 512 k.p.c. Przez złożenie oświadczenia na piśmie należy bowiem rozumieć złożenie jakiegokolwiek oświadczenia przez uczestników postępowania, zarówno odnoszącego się do kwestii formalnych, jak i meritum sprawy. W takiej sytuacji sąd był obowiązany do zakreślenia uczestnikowi postępowania terminu do złożenia oświadczenia w tym przedmiocie. Do zakreślenia takiego terminu w niniejszej sprawie nie doszło, co powoduje, że cofnięcie wniosku było nieskuteczne, a tym samym nie zachodziły podstawy do umorzenia postępowania. W skardze na orzeczenie referendarza skarżąca wyraźnie wskazała, że nie wyraża zgody na cofnięcie wniosku.

Odnosząc się do meritum sprawy, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że wniosek o zmianę kwoty hipoteki nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten podniósł, że z przedłożonych przez wnioskodawcę w niniejszej sprawie oświadczeń wynika, że wierzytelność wygasła, brak jest zatem podstaw do zmniejszenia kwoty hipoteki przymusowej w sytuacji, gdy dług przestał istnieć. Sąd Rejonowy wskazał na art. 94 u.k.w.h., który wyraża zasadę akcesoryjności hipoteki w stosunku do wierzytelności, którą zabezpiecza w takim zakresie, w jakim hipoteka jest uzależniona od zabezpieczonej wierzytelności. To oznacza, że wygaśnięcie hipoteki na podstawie tego przepisu dotyczy wszystkich przypadków wygaśnięcia wierzytelności, niezależnie od przyczyny, czy to na skutek zaspokojenia interesu wierzyciela czy wygaśnięcia mimo niezaspokojenia. Odnosząc się natomiast do wniosku uczestniczki G. Ś. o wykreślenie z działu IV księgi wieczystej hipoteki przymusowej w całości Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 626⁸ § 1 k.p.c. wpis w księdze wieczystej dokonywany jest jedynie na wniosek i w jego granicach, chyba że przepis szczególny przewiduje dokonanie wpisów z urzędu. Zgodnie z treścią art. 626⁸ § 2 k.p.c. rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie

treść i formę wniosku, dołączone do wniosku dokumenty oraz treść księgi wieczystej. Niniejsze postępowanie toczyło się na skutek wniosku złożonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w przedmiocie ograniczenia kwoty hipoteki przymusowej. Wpis w przedmiocie wykreślenia w całości hipoteki przymusowej byłby orzeczeniem ponad żądanie wniosku. Podniesione przez uczestniczkę okoliczności i przedłożone przez nią dokumenty mogą natomiast stanowić podstawę odrębnego wniosku o wykreślenie hipoteki przymusowej. Jako podstawę orzeczenia Sąd Rejonowy wskazał art. 626⁹ k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła uczestniczka G. Ś., zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie art. 379 k.p.c. z uwagi na fakt, że została pozbawiona możliwości obrony swoich praw, ponieważ nie uczestniczyła w posiedzeniu sądu, jak również nie miała profesjonalnego adwokata. Zarzuciła także naruszenie art. 378 §1 k.p.c., art. 374 k.p.c. i art. 328 k.p.c. Podniosła, iż Sąd pierwszej instancji nie zbadał sprawy co do istoty oraz zarzuciła błąd w ustaleniu faktycznym polegający na uznaniu, że uczestniczka może w odrębnym wniosku domagać się wykreślenia hipoteki przymusowej, czego nie uda się zrobić, gdyż zaświadczenia, które uczestniczka posiada nie obejmują kwoty ograniczającej. Uczestniczka w oparciu o powyższe zarzuty wniosła o zmianę w całości zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu apelacji uczestniczka wskazała, iż nieważność postępowania zachodzi z uwagi na fakt, iż orzeczenie zostało wydane bez jej obecności, jako również z uwagi na fakt, iż uczestniczka nie miała przydzielonego adwokata z urzędu, który broniłby jej praw. Uczestniczka została tym samym pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Nie doszło także do rozpoznania istoty sprawy. Umorzenie tej sprawy doprowadzi do nadużycia i jest szkodliwe społecznie, ponieważ pomimo braku zadłużenia, uczestniczka nie ma możliwości wykreślenia hipotek.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2015r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie oddalił wniosek G. Ś. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zażalenie uczestniczki na powyższe postanowienie oddalone zostało postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 maja 2015r. Ponowny wniosek uczestniczki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został odrzucony przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z dnia 13 października 2015 roku (sygn. II Ca 2169/15) oddalił apelację uczestniczki. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd stwierdził, że w postępowaniu nie miała miejsca nieważność postępowania, a nadto podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zmniejszenie hipoteki nie zasługiwał na uwzględnienie, wobec faktu iż wygasła cała wierzytelność zabezpieczona przedmiotową hipoteką. Sąd ten stwierdził, że zgodnie z art. 94 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, wygaśnięcie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą wygaśnięcie hipoteki, chyba że z danego stosunku prawnego mogą powstać w przyszłości kolejne wierzytelności podlegające zabezpieczeniu. Stąd wygaśnięcie wierzytelności objętej tytułem wykonawczym H- (...) skutkowało wygaśnięciem hipoteki w kwocie 8.379,84zł wpisanej w księdze wieczystej (...), a ponieważ ww. hipoteka wygasła, to brak podstaw do zmniejszenia sumy tej hipoteki. Nie jest bowiem możliwe dokonywanie wpisu modyfikującego treść ograniczonego prawa rzeczowego, w sytuacji gdy prawo to nie istnieje.

Od powyższego orzeczenia uczestniczka G. Ś. wniosła skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego opartą na obu podstawach wymienionych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Na skutek rozpoznania przedmiotowej skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 9 czerwca 2017 roku uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadniając powyższe postanowienie Sąd Najwyższy stwierdził, iż zgodnie z art. 626⁸ § 1 k.p.c. wpis do księgi wieczystej dokonywany jest - w zasadzie - jedynie w granicach wniosku. Stosownie zaś do § 2 tego artykułu rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Przepis ten stanowi wyraz tzw. zasady legalizmu materialnego, polegającej na tym, że podstawą wpisu może być tylko dokument, który w swojej treści odzwierciedla dokonanie czynności materialnoprawnej, a więc takiej,

która powoduje powstanie, zmianę lub ustanie prawa podlegającego wpisowi w księdze wieczystej, czyli zmianę stanu prawnego nieruchomości. W ocenie Sądu Najwyższego nie budziło wątpliwości, że dokument dołączony do wniosku wierzyciela hipotecznego o wpis stanowi podstawę do wpisu modyfikującego treść hipoteki wpisanej do księgi wieczystej na jego rzecz, poprzez obniżenie jej sumy. Sąd Najwyższy stwierdził, że w dacie wniesienia tego wniosku w 2012 r. wierzytelności zabezpieczone hipoteką uległy jedynie zmniejszeniu, a nie wygasły, co nastąpiło dopiero na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 marca 2014 r., przy czym wniosek o całkowite wykreślenie hipoteki nie został złożony. W ocenie Sądu Najwyższego, stanowisko Sądu drugiej instancji o braku możliwości dokonania żadanego wpisu wobec wygaśnięcia hipoteki, nie było prawidłowe. Sąd Najwyższy wskazał, że formułując takie stanowisko Sąd Okręgowy pominął, że art. 94 u.k.w.h. nie ogranicza sądu wieczystoksięgowego w rozpoznaniu wniosku zawierającego żądanie zmniejszenia hipoteki, a więc de iure zmierzającego do częściowego wykreślenia hipoteki (w zakresie dotyczącym sumy hipoteki). Skoro po dacie wygaśnięcia w całości hipoteki, w zw. z art. 94 u.k.w.h., tj. w związku z wygaśnięciem w całości wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, jest uprawnione złożenie wniosku o wykreślenie hipoteki w całości, to tym bardziej zasadne, zgodnie z regułą wnioskowania tzw. argumentum a maiori ad minus, jest pozytywne rozpoznanie przez sąd wieczystoksięgowy wniosku o częściowe wykreślenie hipoteki, tj. o zmniejszenie sumy hipoteki, zgodnie z wnioskiem złożonym przez wierzyciela hipotecznego przed datą całkowitego wygaśnięcia zabezpieczonej wierzytelności, a w dacie jej zmniejszenia.

Rozpoznając ponownie niniejszą sprawę Sąd Okręgowy przyjął za własny stan faktyczny ustalony przez Sąd pierwszej instancji, w szczególności co do dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę wraz z wnioskiem, w zakresie treści księgi wieczystej, której dotyczył przedmiotowy wniosek, a także przebiegu postępowania przed Sądem Rejonowym. Stan ten zresztą nie był sporny w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki G. Ś. zasługuje na uwzględnienie, choć nie wszystkie zarzuty podniesione w apelacji były zasadne.

Na wstępie należy stwierdzić, iż w aktualnym modelu postępowania odwoławczego Sąd drugiej instancji jest także sądem merytorycznym, który w zakresie zaskarżenia rozpoznaje sprawę na nowo, będąc związanym zarzutami naruszenia prawa procesowego, natomiast nie wiążą go zarzuty dotyczące naruszenia prawa materialnego. W tym zakresie Sąd drugiej instancji ma obowiązek zweryfikować prawidłowość zastosowania norm prawa materialnego w ustalonym stanie faktycznym.

Rozpoznając niniejszą sprawę w zakresie wynikającym z art. 626⁸ §2 k.p.c. oraz w zakresie zaskarżenia w pierwszej kolejności należy rozważyć zarzuty naruszenia prawa procesowego podniesione w apelacji, w szczególności najdalej idący zarzut nieważności postępowania. Zdaniem Sądu Okręgowego zarzut ten nie jest trafny. W ocenie Sądu drugiej instancji brak jest jakichkolwiek przesłanek do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie doszło do pozbawienia uczestniczki możliwości obrony jej praw, a więc do zaistnienia przesłanki nieważności określonej w art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c., co miało nastąpić poprzez brak udziału uczestniczki w posiedzeniu Sądu Rejonowego, na którym wydano zaskarżone postanowienia, a także przez brak ustanowienia dla uczestniczki pełnomocnika urzędu. Odnosząc się do powyższych zarzutów należy stwierdzić, że rozpoznawanie spraw w postępowaniu wieczystoksięgowym co do zasady odbywa się na posiedzeniach niejawnych, w których z reguły strony nie uczestniczą. Wynika to wprost z unormowań zawartych w art. 514 k.p.c., art. 608 k.p.c., art. 626¹ §1 k.p.c., a także art. 152 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. Zatem rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy na posiedzeniu niejawnym bez osobistego udziału uczestniczki G. Ś., nie stanowiło jakiegokolwiek uchybienia tego Sądu, lecz było postępowaniem właściwym, zgodnym z obowiązującym kodeksem postępowania cywilnego. Zdaniem Sądu Okręgowego nieważność postępowania nie była także konsekwencją braku ustanowienia dla uczestniczki pełnomocnika urzędu. Należy wskazać, że zgodnie z art. 117 §1 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c. ustanowienie pełnomocnika z urzędu następuje na wniosek zainteresowanej strony (uczestnika postępowania). Uczestniczka G. Ś. do dnia wydania zaskarżonego apelacją postanowienia Sądu Rejonowego takiego wniosku nie składała, zatem brak ustanowienia adwokata z urzędu nie był jakimkolwiek uchybieniem Sądu Rejonowego. Po raz pierwszy przedmiotowy wniosek uczestniczka złożyła

w apelacji od postanowienia z dnia 12 listopada 2014 roku. Wniosek ten został jednak prawomocnie oddalony. Z powyższych względów za bezzasadny należało uznać zarzut nieważności postępowania..

Zarzuty naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 374 k.p.c. i art. 378 §1 k.p.c. są niezrozumiałe, gdyż przepisy te dotyczą postępowania przed sądem drugiej instancji, zatem Sąd Rejonowy wydając zaskarżone postanowienie nie mógł dopuścić się ich naruszenia.

W ocenie Sądu Okręgowego za skuteczny nie może zostać uznany zarzut naruszenia art. 328 k.p.c. Przepis ten reguluje treść uzasadnienia wyroku (postanowienia kończącego co do istoty sprawy postępowanie nieprocesowe). Zarzut naruszenia tego artykułu może odnieść skutek jedynie wyjątkowo, a mianowicie gdy uzasadnienie zostało sporządzone w sposób, który uniemożliwia sądowi drugiej instancji dokonanie kontroli instancyjnej. W tej sprawie tak jednak nie jest, gdyż uzasadnienie zaskarżonego postanowienia w sposób jasny i precyzyjny wskazuje na motyw, którymi kierował się Sąd pierwszej instancji wydając postanowienie z dnia 12 listopada 2014 roku. W uzasadnieniu tym Sąd Rejonowy zawarł zarówno okoliczności faktyczne wynikające z treści księgi wieczystej i treści przedłożonych dokumentów, jak również ocenę prawną tego stanu faktycznego. Treść powyższego uzasadnienia jest adekwatna do kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym, z której wynika, że sąd bada jedynie treść i formę wniosku oraz dołączonych do niego dokumentów, a także treść księgi wieczystej.

Za chybiony należy ocenić zarzut nierozpoznania istoty sprawy, gdyż bez wątplenia istota tej sprawy została przez Sąd Rejonowy rozpoznana, skoro rozstrzygając o żądaniu wnioskodawcy, Sąd ten ocenił zarówno konkretną treść tego wniosku, jak i treść dołączonego do niego dokumentu, treść księgi wieczystej, w której zgodnie z wnioskiem wpis miał zostać dokonany, a także treść dokumentu przedłożonego przez uczestniczkę G. Ś..

Sąd Okręgowy nie podziela zarzutu uczestniczki co do błędu w ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy. Powyższy zarzut wynika z niewłaściwego zrozumienia uzasadnienia zaskarżonego postanowienia. Po pierwsze wskazać należy, że możliwość wystąpienia przez uczestniczkę z odrębnym wnioskiem o wykreślenie hipoteki nie stanowi elementu faktycznego tej sprawy. Ponadto całkowicie prawidłowo Sąd Rejonowy stwierdził, że w ramach niniejszego postępowania do jego właściwości należy jedynie rozpoznanie wniosku wnioskodawcy w zakresie określonym przez art. 626⁸ §2 k.p.c., natomiast w ramach tego postępowania nie ma podstaw do uwzględniania jakichkolwiek wniosków jego uczestników, którzy powinni we właściwym trybie i formie złożyć ewentualny wniosek o wpis jakiego się domagają.

Trafnie Sąd Rejonowy przyjął także, iż nie zachodziły podstawy do umorzenia postępowania. Uczestniczka G. Ś. oświadczyła, iż nie wyraża zgody na cofnięcie wniosku, a zatem zgodnie z art. 512 k.p.c. cofnięcia nie można uznać za skuteczne.

Natomiast podzielić należy zarzut uczestniczki, że stan faktyczny sprawy, w szczególności treść księgi wieczystej (...) oraz treść dokumentu przedłożonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w postaci oświadczenia o wyrażeniu zgody na zmniejszenie hipoteki z 8379,84zł do 7521,51zł nie stwarzał podstaw do uznania, że istnieje przeszkoda do dokonania wpisu zgodnie z żądaniem wnioskodawcy, nawet w sytuacji przedłożenia przez uczestniczkę dokumentu w postaci zaświadczenia ZUS z dnia 25 kwietnia 2014 roku o umorzeniu należności zabezpieczonych przedmiotową hipoteką.

Podnieść należy w tym miejscu, że Sąd Okręgowy przy rozpoznawaniu niniejszej apelacji związany jest na podstawie art. 398²⁰ k.p.c. wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy w tej sprawie. Pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 9 czerwca 2017 roku skutkować musi przede wszystkim uznaniem za zasadny podniesiony w apelacji zarzut o braku podstaw do przyjęcia, że w tej sprawie zaistniała przeszkoda do dokonania żadanego wpisu. Należy wskazać, że Sąd pierwszej instancji w sposób nieprawidłowy zastosował w tej sprawie art. 94 u.k.w.h., a w konsekwencji błędnie przyjął, że zaistniały podstawy do stosowania art. 626⁹ k.p.c. Za stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w sprawie III CSK 229/16 wskazać należy, że nie budzi wątpliwości, iż dokument dołączony do wniosku wierzyciela hipotecznego o wpis stanowi właściwą podstawę do wpisu

modyfikującego treść hipoteki wpisanej do księgi wieczystej na jego rzecz, poprzez obniżenie jej sumy. Podnieść trzeba, że w dacie wniesienia tego wniosku tj. w dniu 18 lipca 2012 roku wierzytelności zabezpieczone hipoteką uległy jedynie zmniejszeniu, a nie wygasły, co nastąpiło dopiero na mocy decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 marca 2014 r. Zauważyć trzeba, że art. 94 u.k.w.h. nie ogranicza sądu wieczystoksięgowego w rozpoznaniu wniosku zawierającego żądanie zmniejszenia hipoteki, a więc do częściowego wykreślenia hipoteki (w zakresie dotyczącym sumy hipoteki). Skoro po dacie wygaśnięcia w całości hipoteki, w zw. z art. 94 u.k.w.h., tj. w związku z wygaśnięciem w całości wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, jest uprawnione złożenie wniosku o wykreślenie hipoteki w całości, to tym bardziej zasadne, zgodnie z regułą wnioskowania tzw. argumentom a maiori ad minus, jest pozytywne rozpoznanie przez sąd wieczystoksięgowy wniosku o częściowe wykreślenie hipoteki, tj. o zmniejszenie sumy hipoteki, zgodnie z wnioskiem złożonym przez wierzyciela hipotecznego przed datą całkowitego wygaśnięcia zabezpieczonej wierzytelności, a w dacie jej zmniejszenia.

Mając na uwadze powyższą argumentację należało apelację uczestniczki uznać za zasadną, a w konsekwencji zmienić zaskarżone postanowienie przez dokonanie żadanego wpisu w księdze wieczystej (...), o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 §1 k.p.c. w związku z art. 13 §2 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., uznając iż brak jest przesłanek do odstąpienia od ogólnej zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego. Należy podnieść, iż stanowiska wnioskodawcy i uczestniczki w zasadzie były zgodne, gdyż uczestniczka także domagała się uwzględnienia wniosku wnioskodawcy o zmniejszenie kwoty hipoteki. Należy stwierdzić także, iż uczestniczka nie poniosła jakichkolwiek kosztów postępowania apelacyjnego i wywołanego skargą kasacyjną, gdyż była od tych kosztów zwolniona w całości, zaś skarga kasacyjna została sporządzona przez adwokata z urzędu.

SSO Katarzyna Biernat-Jarek SSO Grzegorz Buła SSO Krzysztof Lisiek